

Mandragora, morfin a kokain – Drogový problém v českých zemích v dobách habsburské monarchie a v předválečném Československu

Nožina M. a Vaněček M. *Mandragora, morfin a kokain – Drogový problém v českých zemích v dobách habsburské monarchie a v předválečném Československu*. Koniasch Latin Press, Praha 2009, ISBN 97880-86791-60-9(80-86791-60-2). Vydání první, doporučená cena 400 Kč.

Publikace vznikla v rámci projektu Zneužívání drog v českých zemích a v dobách rakousko-uherské monarchie a v předválečném Československu, řešeného na půdě Ústavu mezinárodních vztahů v Praze za podpory Grantové agentury (reg. č. 409/06/1453).

Kniha zaujímá velmi specifické místo v oblasti deskripce zneužívání návykových látek na našem území, a to zejména svým zaměřením do dosud nepopsaného období. Je zajímavě členěna do tří základních kapitol, které lze částečně chápat i jako etapy jednotlivých látek. První kapitola popisuje počátky drogového problému v českých zemích. Rovněž akcentuje otázku alkoholu a lidového léčitelství, kde lze vystopovat kořeny vedoucí k užívání, resp. zneužívání návykových látek i s ohledem na vliv Orientu. Druhá komplexní kapitola se věnuje vlivu průmyslové revoluce na vznik drogového problému jako takového, opět se zaměřením na naše území; akcentuje jednotlivé oblasti návykových látek, jejich představitele, dobové zprávy, vnímání uživatelů a postup orgánů státní moci proti obchodu a zneužívání těchto látek, zejména morfinu. K oživení a pochopení tehdejších mechanismů boje proti drogám a chápání drog uvádějí autoři krátké „soudničky“ – kazuistické případy, a to jak z pohledu represivního, tak i medicínského. Závěr kapitoly připravuje vstup do třetího období – do éry kokainu. Třetí kapitola je věnována drogovému problému v meziválečném období a vzniku samostatného Československa. Svým rozsahem je nejobsáhlejší a velmi podrobně se věnuje

nejen otázkám drogového boomu v nekonvenčních dvacátých a třicátých letech minulého století, ale zároveň vzniku a rozvoji policejního a četnického aparátu a souvisejícímu boji proti pašování drog. Velmi zajímavě popisuje vznik tzv. „balkánské cesty“, která je do dnešních dní významným celoevropským problémem v oblasti nelegálního obchodu s drogami. Zmíněn je i vliv drogového obchodu v jednotlivých evropských zemích na situaci v Československu.

Kniha je významným počinem v přiblížení současného stavu drogového problému nejen u nás, ale i v mezinárodním kontextu. Vyplňuje zcela prázdné místo na poli moderní historie návykových látek a je velmi pěkně zpracována nejen po popisné stránce, ale i co se týče dobových informací a ilustrací. Knihu lze doporučit všem, kteří mají zájem o moderní historii návykových látek a další vývoj v této oblasti.

Šejvl, J.

Došlo do redakce: 13 / KVĚTEN / 2010

Přijato k tisku: 28 / KVĚTEN / 2010

Korespondenční adresa: Mgr. Jaroslav Šejvl / sejvl@adiktologie.cz / Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky, 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, Ke Karlovu 11, 120 00 Praha 2